

ویژه‌ی ارتقای معدل (وام)

ادبیات فارسی (۲)

سال دهم دبیرستان

مولفان: حمیدرضا نقی‌پور، فتح‌اله طالشی، رعنا دلخواه

ناظر علمی: فتح‌اله طالشی

با سپاس از: فرشاد نوری

سرشناسه	نقی پور، حمیدرضا، ۱۳۴۵-
عنوان و نام پدید آور	ادبیات فارسی (۲) سال دوم دبیرستان
مشخصات نشر:	تهران: پیک نخبگان، ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری:	۲۹۰ ص
فروست:	ویژه‌ی ارتقای معدل (وام)
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۶۲۵۵-۶۱-۳
وضعیت فهرست نویسی:	فیپای مختصر
یادداشت:	این مدرک در آدرس http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است.
برای سه افزوده:	طالشی، فتح الله، ۱۳۵۰-
برای سه افزوده:	دلخواه، رعنا، ۱۳۴۵-
شماره شابشناسی ملی:	۳۶۲۵۱۹۹

نام کتاب: ادبیات فارسی ۲
 مؤلفان: حمید رضا نقی پور، فتح الله طالشی، رعنا دلخواه
 ناشر: پیک نخبگان
 تایپ و صفحه آرایی: واحد تایپ پیک نخبگان
 لیتوگرافی: نقشینه پیمان
 چاپخانه: عطا
 سال نشر: ۱۳۹۳-۹۴
 نوبت چاپ: اول
 شمارگان: ۵۰۰ نسخه
 قیمت: ۱۸۰۰۰ تومان
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۲۵۵-۶۱-۳

Isbn: 978-600-6255-61-3

کلیه‌ی حقوق این اثر محفوظ و مفعوض ناشر می‌باشد و متفلفین تمت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

دفتر مرکزی: تهران - خیابان وحید نظری - بین خیابان فخر رازی و دانشگاه - ساختمان شماره‌ی ۶۱ - واحد ۳۲۲

۶۶۹۷۷۹۸۱-۲

۰۹۳۵۱۶۳۹۸۶۸

۶۶۴۸۶۳۰۱

WWW.PNPUB.IR

Info @PNPUB.IR

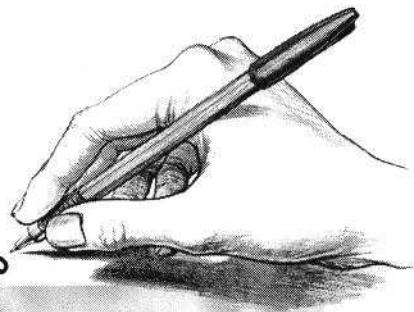
مقدمه‌ی ناشر

« آیا آنان که می دانند با آنان که نمی دانند برابرند؟ »

پیک نخبگان که تراوش استعدادهای درخشان علمی و فرهنگی کشور می باشد، با استفاده از تجارب و اندوخته های دهه های اخیر، خصوصاً تکنولوژی های روز علمی، باید با شناخت مشکلات واقعی نسل جوان و نیازهای آینده آنان، شرایطی را فراهم نماید که خانواده و فرزندانشان با پیمودن خطوط و استفاده از ره آورد علمی آن با خصلت آسایش و آرامش خاطر نسبت به موفقیت اعضای پیک نخبگان یقین حاصل نمایند. این امر حاصل نمی شود مگر این که ما مخاطبین خود را به عنوان عضوی از اعضای خانواده خود تلقی و دلسوزانه راهکارها و طرق پیشرفت و تعالی را در مسیر شما عزیزان قرار دهیم و با خلوص و اعتلای خدمتگزاری مطامع مالی را کمرنگ و ارتقای علمی و فرهنگی هم میهنان خود را به عنوان هدف اصلی پررنگ نموده و در این راستا تمام مساعی خود را در جمع آوری آخرین داده ها و دستاوردهای علمی با کمک بهترین و مجرب ترین اساتید و نخبگان متمرکز نموده و هیچگاه خود را بی نیاز از مشاوره ها، اظهار نظرهای تکمیلی و فکری دیگر اساتید و مردم شریف نمی دانیم و به منظور بهینه نمودن مطالب خود هر روز سعی در رفع نواقص احتمالی به کمک شما عزیزان جدید خواهیم نمود. آنچه که ما را راضی و بی نیاز می نماید مطلوبیت مصرفی ارائه شده و رضایت شما می باشد.

« بهترین عمل کامل ترین آن است. »

هیأت مدیره پیک نخبگان

مقدمه‌ی مؤلفین

به نام خداوند لوح و قلم

سپاس یگانه‌ی بی‌همتایی را سزااست که وجود آدمی را به زیور علم و ادب آراست و آنچه را که بشر از آن بی‌خبر بود، به قلم بدو آموخت. مجموعه‌ای که اینک پیش روی شماست، ثمره‌ی ماه‌ها تلاش گروهی از دلباختگان ادب ایران زمین است که در قالب کتاب «ادبیات فارسی (۲)» چهره نموده است.

بر آن بودیم که تا در نمایندن هنرنمایی‌های ادیبان این سرزمین کهن که گزیده‌ای از تراوش قلمشان در کتاب‌های درسی گرد آمده است، دستی بگشاییم و طبعی نو درافکنیم و به پیشگاه فرهیختگان ادب آموز پیشکش کنیم. باشد تا گامی در راستای ارتقای کیفیت آموزش ادب پارسی برداشته باشیم.

در این طرح، ابتدا به شرح بیت به بیت و خط به خط متون نظم و نثر پرداخته ایم و در این بخش ابتدا شرح واژگان، سپس نمایش آرایه‌های ادبی و انگیزان معنایی و در نهایت به توضیح نمودارها پرداخته ایم. در حد حجم کتاب و وسع خویش ابیات مرتبط معنایی آن‌ها را نیز آورده ایم. در بخش دوم به خود آزمای‌های متن پاسخ داده ایم و در ادامه تمامی سؤالات نهایی و داخلی مدارس برتر را در کنار هم گردآورده ایم و پس از آن پاسخ تمام آن‌ها را نیز گرد آورده ایم.

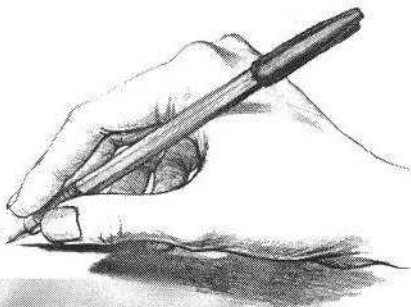
به منظور سنجش آموخته‌های نوآموزان و الحفظ و تأکید بر نقش پررنگ و انکارناپذیر دبیران گرانمایه، در پایان هر درس آزمونی طراحی کردیم که فاقد پاسخ است و قصد ما از آن بود که دانش آموزان را نزد آموزگار بنشانیم. چهارچوب این آزمونک‌ها مطابق چهارچوب سؤالات رسمی است اما حجم آن‌ها را نصف تقلیل داده است. از آن جا که کتاب حاضر از منابع کنکور دانش آموزان نیز در پایان هر درس گزیده‌ای از پرسش‌های چهارگزینه‌ای را به همراه پاسخ آن‌ها آورده ایم.

در کتاب ادبیات فارسی (۲) برای آموزش آرایه‌های ادبی، بخش‌هایی با عنوان «یاد‌زیم» آمده است، در این بخش علاوه بر پیگیری اهداف کلی کتاب، به شرح لغات و مفاهیم ابیات نیز پرداخته ایم و تا حد امکان به قرابت معنایی ابیات هم‌چون هم‌چون داشته ایم. در بخش‌هایی به نام «آورده اند که...» هم سیاست کلی نویسندگان کتاب حفظ شده است و همانند متون درسی به همه‌ی ریزه کاری‌های متن پرداخته ایم.

در اشعاری که با عنوان «حفظ کنیم» در این کتاب دیده می‌شود نیز شرح بیت به بیت و معانی و مفاهیم ابیات، مورد نظرمان بوده است. در تمام این موارد دو هدف کلی را از یاد نبرده ایم؛ یکی آن که کتابی در جهت تقویت یاد دانش آموزان عرضه کنیم و دیگر آن که گامی در توانمندسازی نوآموزان برای آزمون‌های نستی برداریم.

در نگارش این اثر و نکته‌یابی و رمزگشایی متون آن دقت و وسواس فراوان به خرج داده ایم اما از آن جا که سلام مخلوق بی‌عیب نیست و «متکلم را تا کسی عیب نگیرد، سخنش صلاح نپذیرد»، صادقانه بر این باوریم این اثر نیز خالی از ایراد نیست و بدین منظور دست یاری به سوی همکاران گرامی و استادان ارجمند دراز می‌کنیم تا در برطرف کردن عیوب کتاب و افزودن اعتبار آن، ما را صمیمانه یاری نمایند. بی‌تردید علاوه بر نویسندگان کتاب، افراد و عوامل فراوان دیگری نیز در به بار نشستن این نهال نوپا نقش داشته‌اند که بر خود فرض می‌دانیم که صمیمانه‌ترین سپاس‌های خویش را تقدیم پیشگاهشان کنیم از جمله انتشارات وزین «پیک نخبگان» که با صبر و درایت خویش ما را در این راه دشوار یاریگر بوده‌اند و سال‌هاست که در انتشار کتاب‌های کمک درسی به خصوص در حوزه‌ی ادبیات فارسی تلاشی مستمر و مفید دارند.

مقدمه‌ی مشاور

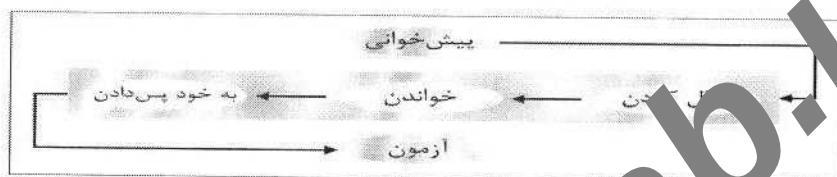

دوستان سلام

کتاب درسی را چگونه بخوانیم؟

راستش نمی‌خواستم این سوال رو مطرح کنم، آخه می‌دونید چون فقط یک روش برای مطالعه کتاب درسی وجود نداره به عبارتی میشه گفت می‌تونه سلیقه‌ای باشه، ابتکاری باشه. اگه از روشی استفاده می‌کنید که ابتکار خودتونه و دارید جواب می‌گیرید پس روش خوبیست. به هر حال می‌خوام در اینجا روشی رو معرفی کنم که حاصل پژوهش پژوهشگران در این زمینه است: روش پس‌خبا^۱.

این روش، شیوه موثری برای بهتر فهمیدن و بهتر حفظ کردن مفاهیم و اطلاعات کلیدی است. نام این روش برگرفته از نخستین حرف نام هر یک از مراحل پنجگانه مطالعه است: ۱-پیش‌خوانی، ۲-سوال کردن، ۳-خواندن، ۴-به خود پس دادن و ۵-آزمون.

دو مرحله اول و آخر ویژه سراسر کتاب است. در هر بخش (عنوان فرعی) از هر فصل یا درس و در بعضی موارد به هر پاراگراف از هر بخش اختصاص دارند. روشی به سبب سختی مطلب دارد.

مرحله پ (پیش‌خوانی): در این مرحله به مرور کلی فصل یا درس پرداخته می‌شود تا با موضوعات کلی مطرح در آن آشنا شوید:

- فهرست مطالب فصل یا درس را بخوانید (معمولاً فهرست در هر فصل در ابتدای آن معرفی شده و یا درون متن با قلم متفاوتی مشخص شده‌اند).
- مطالب فصل یا درس را مرور کنید و طی آن عناوین اصلی و فرعی فصل/درس را مورد توجه قرار دهید.
- تصاویر و نمودارها را در صورت وجود از نظر بگذرانید.
- اگر فصل/درس دارای چکیده است در این مرحله با دقت مطالعه کنید و روی هر یک از نکاتی که در آن آمده تأمل کنید.
- سوال‌هایی که در این مرحله به ذهنتان خطور می‌کند یادداشت کنید.

این مرحله تصویری کلی از مطالب فصل/درس و سازمان‌بندی آن به دست می‌دهد.

مرحله س (سوال کردن): در حین خواندن مطالب هر قسمت موضوعات مهم آن را به صورت سؤالی در نظر بگیرید که بعداً باید به آن‌ها پاسخ دهید. از خود بپرسید: "نویسنده در این قسمت چه مفاهیم مهمی را در نظر داشته است؟"

مرحله خ (خواندن): در این مرحله، مطالب هر بخش از فصل/درس را برای آگاهی از معنا و مفاهیم آن با دقت بخوانید و ضمن خواندن، سعی کنید به سؤالی که در مرحله‌ی سوال کردن مطرح شده بود، پاسخ دهید. درباره‌ی مطالبی که می‌خوانید تأمل کنید و گوشه‌بین آن مطالب و اطلاعات قبلی خود ارتباط برقرار کنید. می‌توانید زیرواژه‌ها یا عبارات اصلی خط بکشید، اما میزان آن از ۱۰ تا ۱۵ درصد متن تجاوز نکند. تمام مطالب بخش معینی را نخوانداید یا با همی مفاهیم اصلی آشنا نشده‌اید و اهمیت نسبی آن‌ها را ارزیابی نکرده‌اید، یادداشت برنذارید.

مرحله ی ب (به خود پس دادن): پس از خواندن هر بخش، سعی کنید مفاهیم اصلی را به خاطر آورید و اطلاعات را از حفظ با خود بگویید. مفاهیم را به زبان خود بازگو کنید. مطالبی را که به یاد می‌آورید با متن کتاب تطبیق دهید تا مطمئن شوید که آن‌ها را کامل و درست حفظ کرده‌اید. به کمک روش به خود پس دادن مطلب، به کمبود اطلاعات خود پی می‌برید و می‌توانید آن‌ها را در ذهن خود سازماندهی کنید. پس از آن که قسمتی از فصل را به این شیوه مطالعه کردید، به قسمت بعدی بپردازید و دوباره مراحل سوال کردن، خواندن، و به خود پس دادن را تکرار کنید.

مرحله ی آ (آزمون): پس از خواندن مطالب فصل/درس باید به آزمون و مرور مطالب بپردازید. با مراجعه به یادداشت‌هایتان، ببینید چه مقدار از مفاهیم اصلی را به یاد دارید. سعی کنید بفهمید چه پیوندی بین مطالب مختلف وجود دارد و این مطالب چگونه در فصل، سازمان‌بندی شده‌اند. در مرحله‌ی آزمون ممکن است مجبور شوید فصل یا درس را مرور کنید تا صحت مفاهیم و مطالب اصلی حفظ شده واریسی شود. در این مرحله باید چکیده‌ی فصل/درس را بخوانید و ضمن آن جزئیات مربوط به هر یک از نکات چکیده را در نظر آورید. مرحله‌ی «آزمون» را هرگز به شب امتحان موکول نکنید. نخستین مرور مطالب فصل باید بلافاصله پس از خواندن آن انجام شود.

ارادتمند شما

واحد مشاوره‌ی پیک نخبگان

^۱ برگرفته از مبانی روانشناسی هیلگارد: روش پس‌خبا مبتنی بر پژوهش توماس، رابینسون (۱۹۸۲)، اسپیک و برگ (۱۹۷۸) است.

درس اول: البی: خواجه عبدالله انصاری	۷	درس یازدهم: جلوه های هنر در اصفهان	دکتر
همای رحمت: محمد حسین شهریار	۸	محمّد علی اسلامی ندوشن	۱۶۶
بیاموزیم: تلمیح	۱۱	درس شانزدهم: خسرو: عبدالحسین وجدانی	۱۷۳
فصل اول: انواع ادبی (۱)	۲۱	مابع حرف نویی: جلال رفیع	۱۷۷
درس دوم: ادبیات حماسی: فردوسی	۲۲	بیاموزیم: طنّز	۱۷۹
بیاموزیم: واج آرائی	۲۷	شعر حفّظی: پشت دریاها: سهراب سپهری	۱۸۰
درس سوم: حمله‌ی حیدری: یاذل مشهدی	۳۷	آورده‌اند که	۱۸۱
درس چهارم: ادبیات نمایشی: بچه‌های آسمان: مجید	۴۰	مجدیدی	۱۹۳
مجدیدی	۴۰	درس هفدهم: داروگ: نیما یوشیج	۱۹۳
آورده‌اند که	۵۰	باغ من: اخوان ثالث	۱۹۴
فصل دوم: ادبیات داستانی معاصر	۵۶	انتظار:	۱۹۵
درس پنجم: ادبیات داستانی معاصر: کباب غاز: جمال زاده	۵۷	بیاموزیم: متناقض نما	۱۹۶
بیاموزیم: کنایه	۶۵	درس هجدهم: سفر به خیر: دکتر شفیعی کدکنی	۲۰۵
درس ششم: گیله مرد: بزرگ علوی	۷۵	در سایه سار نخل ولایت: موسوی گرمارودی	۲۰۶
درس هفتم: سیمین دانشور	۸۴	درس نوزدهم: حدیث جوانی: رهی مغیری	۲۱۷
آورده‌اند که	۸۷	در کوچه سار شب: هوشنگ ابتهاج	۲۱۸
شعر حفّظی: عشق	۸۸	آورده‌اند که	۲۲۰
فصل سوم: ادبیات پیاپی	۹۶	فصل هشتم: سفرنامه، حسب حال و زندگی‌نامه	۲۲۸
درس هشتم: کلبه‌ی سرور: خانبه‌سراستو	۹۷	درس بیستم: سفرنامه، ابن بطوطه	۲۲۹
تو را می‌خوانم: بابو پرودا	۱۰۰	به سوی تخت جمشید: بزر لوتی	۲۳۰
درس نهم: در بیابان‌های تبعید: ر.ا. ابراهیم چ	۱۰۷	درس بیست و یکم: خاطرات اعتماد السلطنه	۲۳۸
از یک انسان: محمود درویش	۱۰۸	آن روزها: طه حسین	۲۴۰
آورده‌اند که	۱۰۸	درس بیست و دوم: شخصی به هزار غم گرفتارم	۲۴۰
شعر حفّظی: خنّام نیشابوری	۱۰۸	مسعود سعد سلمان	۲۴۸
فصل چهارم: ادبیات جهان	۱۱۸	درس بیست و سوم: بیت: زب التّسا	۲۴۸
درس دهم: دخترک بنوا: ویکتور هوگو	۱۱۹	درس بیست و چهارم: مسافر: محمد کاظم کاظمی	۲۵۳
درس یازدهم: مانده‌های زمینی: آندره ژید	۱۲۷	ریشی پیوند: اسکندر ختلانی	۲۷۷
آورده‌اند که	۱۲۸	مناجات: تذکرة الاولیای عطار	۲۷۸
فصل پنجم: انواع ادبی (۲)	۱۳۴	فهرست واژگان دشوار متن	۲۸۴
درس دوازدهم: در آرزوی تو باشم: سعدی	۱۳۵	فهرست نام‌های کسان، جای‌ها و کتاب‌ها	۲۸۷
دل می رود ز دستم: حافظ	۱۳۶		
بیاموزیم: ایهام	۱۳۸		
درس سیزدهم: ادبیات تعلیمی: باغ عشق: سنایی	۱۴۷		
پیدای پنهان: مولوی	۱۴۹		
بیاموزیم: قصیده	۱۵۰		
آورده‌اند که	۱۵۰		
فصل ششم: فرهنگ و هنر	۱۶۰		
درس چهاردهم: تربیت انسان و سنّت ملی ما: محمود			
صناعی	۱۶۱		